

ІНФОРМАЦІЯ

про медико-біологічне нововведення,
яке рекомендоване для впровадження

КПКВК, ШИФР, № ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ, НАЗВА НДР ТА ТЕРМІН ВИКОНАННЯ: 6561040 (прикладні наукові та науково-технічні розробки), А.16.02, 0116U000185, «Розробити короткострокові схеми лікування хворих на хіміорезистентний туберкульоз», 01.2016–12.2018.

НАЗВА НОВОВВЕДЕННЯ: Метод ведення побічних реакцій на хіміотерапію у хворих на мультирезистентний туберкульоз.

АНОТАЦІЯ.

За останнім керівництвом ВООЗ, частота реєстрацій побічних реакцій (ПР) є одним із обов'язкових показників ефективності лікування. Частота ПР при раціональному використанні протитуберкульозних препаратів (ПТП) за різними даними складає в середньому 4,0–15,0 % при лікуванні чутливого туберкульозу та від 20,0 до 50,0 % – при лікуванні мультирезистентного туберкульозу (МР ТБ). ПР, що адекватно не діагностовані та не ліковані, призводять до: неможливості включення в режим хіміотерапії достатньої кількості ефективних ПТП та лікування за малоефективною схемою; погіршення прихильності до лікування, що проявляється самовільними перервами у прийомі ПТП хворими. Це призводить до формування або розширення хіміорезистентності мікобактерій туберкульозу (МБТ) та наступного прогресування туберкульозу. Несвоєчасно діагностовані та не ліковані ПР є причиною як відміни протитуберкульозної хіміотерапії, так і виникнення станів, що створюють загрозу для життя, можуть викликати незворотні зміни в органах і системах організму.

Вперше з метою підвищення ефективності лікування хворих на мультирезистентний туберкульоз легень застосований сучасний підхід до ведення ПР, що дозволяє своєчасно і обґрунтовано призначати хворим дезінтоксикаційне та симптоматичне лікування та проводити корекцію хіміотерапії, що призводить до зменшення кількості хворих з перерваним лікуванням.

Суть нововведення, яке пропонується для впровадження, полягає у тому, що у хворих на МР ТБ здійснюють моніторинг побічних реакцій (ПР), що включає: проведення та оцінку результатів клініко-лабораторних та інструментальних методів діагностики протягом усього основного курсу хіміотерапії для встановлення ступеня вираженості ПР та призначення адекватного дезінтоксикаційного та симптоматичного лікування. Отримані дані реєструються онлайн на сайті Державного експертного

Центру МОЗ України з метою подальшої обробки інформації.

Застосування моніторингу виявлення ПР та призначення адекватного лікування відповідно ступеню вираженості дозволяє досягти реєстрації виражених ПР (3-4 ступінь) менше ніж у 5,0 % випадків та зменшення частоти перерв лікування до 15,0 %.

Апробація запропонованого способу проведена у відділенні мультирезистентних форм туберкульозу Державної установи “Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України”.

ПОКАЗАННЯ ДО ЗАСТОСУВАННЯ: хворі на мультирезистентний туберкульоз легень.

ПЕРЕЛІК НЕОБХІДНОГО ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВОВВЕДЕННЯ: не потребує.

ПОСЛУГИ РОЗРОБНИКІВ ДЛЯ ОВОЛОДІННЯ НОВОВВЕДЕННЯМ: Метод ведення побічних реакцій на хіміотерапію у хворих на мультирезистентний туберкульоз : інформаційний лист / Н. А. Литвиненко та ін. ; НІФП НАМНУ. Київ, 2018. 4 с. ; курси інформації та стажування, публікації у фахових наукових виданнях, доповіді на науково-практичних конференціях, вебінари.

УСТАНОВА-РОЗРОБНИК, АДРЕСА І РЕКВІЗИТИ: Державна установа “Національний інститут фтизіатрії і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського Національної академії медичних наук України”, 10, вулиця Миколи Амосова, м. Київ, 03038, тел. 275-04-02, факс (044) 275-21-18.

ПРИЗВИЩЕ, ІМ'Я ТА ПО-БАТЬКОВІ АВТОРІВ-РОЗРОБНИКІВ: Фещенко Ю. І., Литвиненко Н. А., Погребна М. В., Сенько Ю. О., Процик Л. М.

КОНТАКТНИЙ ТЕЛЕФОН: (044) 275-41-33.

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВПРОВАДЖЕННЯ: Литвиненко Наталія Анатоліївна.

ВИСНОВОК ВЧЕНОЇ РАДИ ІНСТИТУТУ.

Нововведення, що стосується ведення побічних реакцій на хіміотерапію у хворих на мультирезистентний туберкульоз є актуальним і має практичне значення.

Новизна розробки полягає у сучасному підході до ведення побічних реакцій, який дозволяє проводити повноцінний моніторинг їх виявлення, своєчасно і обґрунтовано призначати хворим дезінтоксикаційне, симптоматичне лікування та проводити корекцію хіміотерапії, що призводить до зменшення кількості хворих з перерваним лікуванням.

Суть нововведення, яке пропонується для впровадження, полягає у тому, що у хворих на МР ТБ здійснюють моніторинг побічних реакцій (ПР), що включає: проведення та оцінку результатів клініко-лабораторних та інструментальних методів

діагностики протягом усього основного курсу хіміотерапії для встановлення ступеня вираженості ПР та призначення адекватного дезінтоксикаційного та симптоматичного лікування. Отримані дані реєструються онлайн на сайті Державного експертного Центру МОЗ України з метою подальшої обробки інформації.

Застосування моніторингу виявлення ПР та призначення адекватного лікування відповідно до ступеня вираженості дозволяє досягти реєстрації виражених ПР (3-4 ступінь) менше ніж у 5,0 % випадків та зменшення частоти перерв лікування до 15,0 %.

Нововведення може бути впроваджене шляхом знайомства з ним на курсах інформації і стажування, семінарах, публікацій у фахових наукових виданнях.

Нововведення рекомендовано для впровадження в практику роботи протитуберкульозних закладів України.

ДАНА РОЗРОБКА ГРИФУ СЕКРЕТНОСТІ НЕ МАЄ.

Директор

Державної установи "Національний інститут фтизіатрії

і пульмонології ім. Ф. Г. Яновського

Національної академії медичних наук України",

академік НАМН України,

д-р мед. наук, професор

Ю. І. Феценко

Керівник теми:

Завідуюча відділом хіміорезистентного туберкульозу,

канд. мед. наук

Н. А. Литвиненко